Dimensió 3. Sectors de població

En aquesta dimensió es presenten dades referents a les actuacions sobre sis sectors de població:

Bloc I. Gent gran, de qui es presenta el tractament de les sol·licituds de reconeixement de la situació de dependència.
Bloc II. Recompte de les persones discapacitades amb un grau de discapacitat igual o superior al 33 %.
Bloc III. Menors en conflicte social, segons les mesures imposades, classificades en mesures notificades i mesures executades.
Bloc IV. Dones víctimes de violència de gènere, de qui es presenta el nombre d'habitatges concedits per a la seva reinserció i també les ordres de protecció dictades, classificades segons la nacionalitat de la víctima i de l'infractor i el partit judicial des del qual es dicten.
Bloc V. Recompte de títols de família nombrosa, classificats segons el grau (general o especial).
Bloc VI. Anàlisi dels distints programes duits a terme pel Servei de Família de la Conselleria de Família i Serveis Socials.
Bloc VII. Recompte de les sol·licituds presentades per dur a terme els informes d'esforç d'integració i d'escolarització de les persones immigrants.

Bloc I. Gent gran i dependència[1]

La Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, estableix el reconeixement legal de la condició de dependència. Les persones a qui es reconeix aquesta condició —depenent del grau— opten a gaudir d'un conjunt de serveis (atenció diürna i residencial) i també a ser beneficiàries de tres tipus de prestació: la vinculada a un servei, la destinada a atencions en l'entorn familiar i la d'assistència personal.

L'any 2017 s'han iniciat 6.059 expedients nous. En els darrers tres anys, aquesta xifra s'ha estabilitzat molt respecte al període inicial de desplegament de la Llei.

Aquest creixement del nombre de sol·licituds s'ha moderat amb el pas del temps, una vegada que la gran majoria de persones que es trobaven en situació de dependència, especialment les de grau III i II, d'implantació més primerenca, ja havien presentat la sol·licitud corresponent.

El nombre de sol·licituds arriba a 61.273 en els deu anys de vigor de la Llei.

[1] Per ampliar informació, vegeu la pàgina http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?mkey=M1001220948561474151 1&lang=CA&cont=16345

El nombre de dictàmens emesos durant aquest any 2017 assoleix la xifra de 6.289, i l'acumulat és de 54.758 durant els darrers deu anys.

Finalment, el nombre de persones sol·licitants amb dret a prestació és de 20.370. Si es té en compte que el nombre de persones beneficiàries d'alguna prestació és de 16.761, es pot afirmar que el 82,3 % dels potencials beneficiaris rep una prestació de dependència.

Bloc II. Persones en situació de discapacitat

La Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, en l'article 1, considera persones amb discapacitat, "aquelles a qui s'hagi reconegut un grau de discapacitat igual o superior al 33 %".

El nombre de persones amb valoració de discapacitat ha augmentat a les Illes Balears any rere any, no només en valors absoluts sinó també en valors relatius.

El 2017 hi havia 56.453 expedients actius, amb una valoració de discapacitat igual o superior al 33 %.

El 39,4 % de les persones té una discapacitat de tipus físic, el 14,5 % pateix una discapacitat de tipus psíquic, i el 7,6 %, de tipus múltiple. El 38,1% té una discapacitat que no està especificada.

Segons la distribució per illes, Mallorca és la que presenta una taxa d'incidència més elevada de persones amb valoració de discapacitat, la qual l'any 2017 ha arribat a representar el 5,3 % de la població total, davant el 5,1% de Menorca, el 4,0 % d'Eivissa i, finalment, el 2,1 % de Formentera.

Pel que fa als menors de menys de 6 anys, n'hi ha un total de 713 amb una discapacitat reconeguda. Per sexes, el 67,5 % són nins i el 32,5 % són nines.

Bloc III. Menors en conflicte social

Hi ha dos tipus de mesures generals que s'utilitzen amb els menors en conflicte social:

1. Les mesures notificades són el conjunt de resolucions notificades a l'entitat pública entre l'1 de gener i el 31 de desembre de l'any corresponent, amb independència de la data en la qual s'hagi comès la falta o el delicte.
2. Les mesures executades són la suma de les mesures que s'estaven executant l'1 de gener de l'any corresponent més les iniciades efectivament al llarg del mateix any, encara que l'execució no hagi finalitzat.

El nombre de **mesures notificades de medi obert** durant l'any 2017 ha arribat a 974 (42 mesures notificades més que l'any 2016). El 78,0 % s'han notificat a nins i homes joves, i el 22,0 % restant a nines i dones joves, amb una edat compresa entre 14 i 21 anys. La mesura que més s'ha notificat al llarg d'aquests anys ha estat la de llibertat vigilada (per a l'any 2017, s'han notificat 603 llibertats vigilades), seguida de les amonestacions (177) i de la mesura de realització de tasques socioeducatives (156 mesures notificades durant el 2016).

Amb relació a la mesura de prestacions en benefici de la comunitat, durant el 2017 se'n notificaren 12.

Les mediacions extrajudicials que s'han notificat sumen un total de 90.

Les **mesures executades** en medi obert durant l'any 2017 són 1.202. El 76,5 % s'han executat amb nins i homes joves, i el 23,5 % amb nines i dones joves. Per franges d'edat, la majoria s'han executat amb joves d'entre 17 i 21 anys: el 59,4 %.

La llibertat vigilada és la mesura amb més execucions, concretament 688, seguida de les amonestacions (232) i la prestació de tasques socioeducatives (168).

Al llarg del 2017, no s'ha executat cap mediació extrajudicial.

El nombre de **mesures notificades d'internament** durant l'any 2017 suma un total de 210. D'aquestes, el 88,6 % s'han notificat a nins i homes joves, i l'11,4 % restant a nines i dones joves, amb una edat compresa entre 14 i 21 anys. Per franges d'edat, la majoria s'han notificat a joves d'entre 16 i 17 anys: el 58,1 %. Pel que fa al tipus de mesures, 130 s'han notificat de règim semiobert, 58 d'internament terapèutic, 19 de règim tancat i 3 de règim obert.

Les **mesures d'internament executades** suposen un total de 229. El 83,4 % s'han executat amb nins i homes joves, i el 16,6 % amb nines i dones joves, d'entre 14 i 21 anys. Per franges d'edat, la majoria s'han executat amb joves d'entre 18 i 21 anys: el 55,0 %. D'aquestes, 130 són mesures de règim semiobert. Els menors subjectes a aquest tipus de mesura resideixen en un centre semiobert i estan subjectes al programa i al règim intern, però a fora duen a terme activitats formatives, educatives, laborals i d'oci integrades en el projecte educatiu del jove, amb la qual cosa es fomenta el contacte amb persones i institucions de la comunitat. En règim tancat, s'han executat 24 mesures, 10 en règim obert, i 65 en internament terapèutic.

Bloc IV. Dones víctimes de violència de gènere

L'**ordre de protecció** és una resolució judicial que, en els casos en què hi ha indicis fundats de delictes o faltes de violència domèstica i existeix una situació objectiva de risc per a la víctima, n'ordena la protecció mitjançant l'adopció de mesures cautelars civils o penals, a més d'activar les mesures d'assistència i

protecció social necessàries, per remissió de l'ordre de protecció als punts de coordinació de les comunitats autònomes. Aquestes mesures es classifiquen en mesures penals i mesures civils (aquestes segones tenen com a característica que inicialment es dicten per trenta dies de durada).

El 2017, el nombre de **denúncies per violència de gènere** ha pujat respecte al 2016: se n'han registrat 5.368, 100 denúncies més que l'any 2016, fet que, en valors relatius, suposa un augment de l'1,89 %. Si es té en compte la nacionalitat de les víctimes, s'observa que, l'any 2017, 569 (62,8 %) eren de nacionalitat espanyola, mentre que 337 (37,2 %) eren estrangeres. Les xifres per nacionalitat dels agressors són similars: 588 (64,9 %) eren de nacionalitat espanyola, mentre que 318 (35,1 %) eren de nacionalitat estrangera. Aquestes proporcions han anat variant segons els anys; mentre que aquests darrers anys es registra una menor proporció de víctimes i de denunciats de nacionalitat estrangera, l'any 2017 augmenta la proporció d'estrangers.

Pel que fa a les **mesures d'assistència i protecció social**, al llarg dels anys es pot observar un predomini de les mesures de naturalesa penal per sobre de les de naturalesa civil, si bé ha augmentat el nombre de mesures que es dicten sense una ordre de protecció. Aquest any 2017 s'han dictat 1.659 mesures de naturalesa penal (1.073 amb ordre de protecció i 586 sense ordre de protecció). Pel que fa a les mesures de naturalesa civil, se n'han dictat 373 (300 amb ordre de protecció i 73 sense ordre de protecció).

Entre les mesures de naturalesa penal, destaquen la mesura d'allunyament (l'any 2017 se n'han dictat 727) i la mesura de prohibició de la comunicació (l'any 2017 se n'han dictat 506), mentre que la mesura privativa de llibertat i la de sortida del domicili han estat les menys aplicades (l'any 2017 se'n dictaren 54 i 4, respectivament).

Pel que fa a les mesures de naturalesa civil, destaca la mesura de prestació d'aliments (l'any 2017 se n'han dictat 115), la qual, any rere any, és la mesura de naturalesa civil que més s'adopta. Aquest any també destaca la mesura d'atribució d'habitatge (se n'han dictat 118).

Bloc V. Famílies nombroses

El títol de família nombrosa dona dret a una sèrie de beneficis en matèria d'educació (exempció o reducció de drets i taxes acadèmiques i administratives, i preferència, en igualtat de rendiment educatiu, en l'accés a determinats centres), transport, accés a habitatges protegits, préstecs, exempcions fiscals, bonificació en les quotes de la Seguretat Social per la contractació de cuidadors, etc., prevists en la Llei 40/2003, de 18 de novembre, de protecció a les famílies nombroses. Així mateix, dona dret als beneficis que reconeguin a aquestes famílies les normes específiques que dictin les comunitats autònomes en l'àmbit territorial respectiu.

Poden obtenir aquest títol les famílies que tenguin més de dos fills o les que compleixin altres requisits que justifiquin la dificultat del manteniment de la família (fills minusvàlids, situacions d'orfandat, rendes baixes, etc.). Els títols es classifiquen segons el grau (general o especial) i l'estat de la tramitació (títols nous, títols renovats o títols en vigor).

L'any 2017, a les Illes Balears es comptabilitzen un total de 19.157 títols de família nombrosa: 16.150 dels quals són de categoria general i 3.007 de categoria especial.

Bloc VI. Nuclis de convivència

El Servei de Família impulsa i coordina les accions que desenvolupen iniciatives que pretenen facilitar a la família o a unitats anàlogues de convivència un increment de la seva qualitat de vida i la possibilitat de desenvolupar-se com a espai de convivència, respecte mutu i tolerància en el qual els membres se sentin segurs i reconeguts.

S'analitzen els serveis següents:

1. Registre de parelles estables
2. Programa d'interferències parentals
3. Programa de conflictivitat familiar
4. Servei de postemergència
5. Programa de violència familiar
6. Servei d'informació
7. Programa de mediació familiar
8. Unitat Terapèutica d'Abús Sexual Infantil
9. Taller d'acompanyament a la ruptura de parella
10. Punt de Trobada Familiar
11. Registre de mediadors familiars

1. **Registre de parelles estables.** Les parelles estables són les unions de dues persones que conviuen de manera lliure, pública i notòria en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal. El Govern de les Illes Balears va regular aquestes unions quant als drets i deures i la forma d'accedir-hi a través del Registre de parelles estables. Durant l'any 2017 es treballà en 700 expedients. El total de parelles estables constituïdes és de 265.

2. **Programa d'interferències parentals.** Les interferències parentals constitueixen un forma de maltractament o abús psicològic i emocional que es produeix quan, en una separació o divorci, un dels dos progenitors es dedica a fer campanya negativa i de manera prolongada contra l'altre progenitor. Durant l'any 2017 s'han atès 37 famílies (113 persones beneficiàries).

3. **Programa de conflictivitat familiar.** Aquest programa pretén aconseguir el restabliment satisfactori de la dinàmica familiar o la reducció de la intensitat dels enfrontaments. S'adreça a famílies que es troben en una situació de conflicte, sigui per problemes de parella, per dificultats amb fills adolescents, per incidència d'una separació o divorci, etc. Es pretén restablir la comunicació entre els diferents membres i dotar els pares i mares d'estratègies d'afrontament davant comportaments que suposen risc de violència o bé atendre les necessitats psicoemocionals que poden sorgir en situacions de crisi o conflictivitat intrafamiliar. Durant l'any 2017 s'han atès 86 famílies i se n'han beneficiat 212 persones.

4. **Servei de postemergència.** Es tracta d'un servei centrat en l'atenció a familiars directes de víctimes d'assassinat i d'homicidis; casos de violència de gènere, en cas de mort de la víctima; suïcidis consumats; accidents; persones desaparegudes, quan se'n troba el cos o se'n suspèn la cerca; mort sobtada, en casos de fills menors d'edat que perden els pares de manera inesperada, o menors que presencien la mort d'un familiar directe. Durant l'any 2017 s'han atès 80 famílies (173 persones beneficiàries).

5. **Programa de violència familiar.** És un programa centrat en la violència filio-parental o ascendent. Poden ser usuaris d'aquest servei les persones menors d'edat, fins als 18 anys, o joves que presenten comportaments violents cap als seus progenitors o altres membres de la família més grans (padrins, oncles, tutors legals, etc.), o qualsevol membre de la família que es consideri víctima directa de la persona agressora. L'any 2017 han passat pel servei 96 famílies i se n'han beneficiat 179 persones.

6. **Programa de mediació familiar.** Aquest programa atén els membres d'una mateixa família per resoldre conflictes entre ells. La mediació familiar és un procés metodològic molt precís en què les parts implicades en el conflicte reprenen el poder de decisió per resoldre la situació; el procés permet mantenir la comunicació entre les parts i vetllar per l'interès superior dels menors i les persones dependents. Durant l'any 2017, el nombre de famílies que han sol·licitat el programa és de 241. Se n'han beneficiat 454 persones.

7. **Unitat Terapèutica d'Abús Sexual Infantil.** La UTASI és una unitat que depèn de la Direcció General de Menors i Família del Govern de les Illes Balears. Es posà en marxa l'any 2009. Ofereix una atenció especialitzada en l'abordatge de l'abús sexual a menors de 0 a 18 anys i a les seves famílies. El total de casos treballats durant l'any 2017 és de 119 persones beneficiàries.

8. **Taller d'acompanyament a la ruptura de parella.** Aquest taller s'adreça a persones separades recentment o en tràmit de separació que volen prevenir el seu malestar emocional i millorar la comunicació amb la seva exparella. També s'adreça a pares i mares preocupats pels efectes negatius de la ruptura en els fills o que volen aprendre a afrontar els conflictes derivats de la

separació des d'una perspectiva més positiva. Durant el 2017 s'ha fet un taller. El total de persones que han iniciat el taller al llarg del 2017 és de 12.

9. **Punt de Trobada Familiar.** Es pretén oferir un lloc neutral destinat a facilitar el compliment dels règims de visites que estableixen els jutjats de família o altres de competents en la matèria, després d'una separació o divorci, i respectar en tot moment el dret de visita o la relació entre els infants i els seus familiars, actuar en benefici dels menors, defensar els seus drets i establir com a prioritat el seu benestar i desenvolupament integral. Les dades de 2017 impliquen un total de 172 famílies i 288 menors.

10. **Registre de mediadors familiars.** És un instrument per conèixer, controlar, ordenar i organitzar els mediadors que hi estan inscrits, i fer publicitat de la mediació regulada per la Llei de mediació familiar de les Illes Balears. El nombre de mediadors registrats actualment a la CAIB (a 31 de desembre de 2017) és de 68. Al llarg del 2017 s'han donat d'alta 9 professionals.

Bloc VII. Persones immigrants i autoritzacions administratives

Des del juny de 2011, amb l'entrada en vigor del nou Reglament d'estrangeria (RD 557/2011, de 20 d'abril), les comunitats autònomes comencen a participar en la tramitació d'algunes autoritzacions administratives que afecten les persones immigrants.

En aquest marc es troba l'elaboració d'**informes sobre l'esforç d'integració**, l'objectiu dels quals és acreditar aquest esforç a les persones immigrades que ho desitgin, com també facilitar la renovació de les autoritzacions de residència temporal o de residència temporal i treball.

La instrucció 1/2013, de 4 de febrer, de la directora general de Cooperació i Immigració, estableix els criteris generals per elaborar els informes d'esforç d'integració per a la renovació d'autoritzacions de residència, així com les accions formatives que s'han de tenir en compte a l'hora d'emetre els informes. Així, per obtenir l'informe d'integració favorable, és imprescindible acreditar la participació en un o més cursos formatius.

L'any 2017 s'han iniciat 152 sol·licituds noves. Aquesta xifra, en els darrers dos anys, s'ha estabilitzat, atès que s'ha produït una disminució de la població immigrant a les Illes Balears i que la majoria de persones immigrants que volien l'acreditació ja varen anar presentant la sol·licitud corresponent al llarg dels primers anys de l'entrada en vigor de la llei.

El nombre de sol·licituds d'informes d'integració arriba a 1.992 en els sis anys de vigor del nou Reglament d'estrangeria. De les 152 noves sol·licituds presentades l'any 2017, el 93,4 % han obtingut un informe favorable. Pel que fa al sexe, el

53,3 % de les sol·licituds han estat presentades per homes, i el 46,7 % restant per dones.

El nou Reglament d'estrangeria també exigeix un **informe** emès per les autoritats autonòmiques que acrediti l'**escolarització dels menors d'edat a càrrec** per poder renovar les autoritzacions de residència, de residència i treball o de residència de llarga durada o modificar una situació de residència per circumstàncies excepcionals en una situació de residència o de residència i treball o en una residència amb excepció de l'autorització de treball. Aquest informe d'escolarització de menors l'han de presentar els estrangers que tenguin, a Espanya, menors al seu càrrec en edat d'escolarització obligatòria (de 6 a 16 anys).

El nombre de sol·licituds d'informes d'escolarització arriba a 599 en els sis anys de vigor del nou Reglament d'estrangeria. L'any 2017 s'han iniciat 22 noves sol·licituds. Pel que fa al sexe, el 63,6 % de les sol·licituds han estat presentades per dones, i el 36,43% restant per homes. El nombre de noves sol·licituds s'ha anat estabilitzant al llarg dels anys com a conseqüència de la davallada de població immigrant a les Balears i del fet que la majoria de persones immigrants que volien l'acreditació ja han anat presentant la sol·licitud corresponent al llarg dels primers anys de l'entrada en vigor d'aquesta llei.